

§ 199 Regionplan 2026
RS 551-2025**Sammanfattning**

Regionplanen anger Region Västerbottens inriktning och utveckling för 2026 och året därpå och beslutas av regionfullmäktige. Regionplanen utgår från politiska prioriteringar, statliga uppdrag, befolkningens behov, de förutsättningar som råder i länet och landet samt lagar och förordningar.

I regionplanen fastställer regionfullmäktige sju regionmål som riktas till nämnder och styrelser och syftar till att styra för att uppnå Region Västerbottens vision och två huvuduppdrag. Regionplanen innehåller också finansiella mål och riktade uppdrag. Utifrån regionplanen konkretiserar och omsätter respektive nämnd mål och uppdrag samt anger hur de ska styra och följa upp sin verksamhet.

De senaste årens utveckling med svaga ekonomiska resultat, höga investeringsutgifter och ökad låneskuld innebär att regionen idag har ett sämre ekonomiskt utgångsläge och att en förändring mot en starkare ekonomi är nödvändig. Inför 2026 får även konkursen i Northvolt med efterföljande befolkningsminskning en negativ påverkan på regionens skatteintäkter och generella statsbidrag.

För att stärka ekonomin och långsiktigt klara finansieringen av planerade investeringar innehåller budgeten en skattehöjning med 50 öre men även åtgärder för att begränsa kostnadsutvecklingen. Fokus framåt kommer att vara att hålla kostnadsutvecklingen på en nivå som motsvarar intäkternas utveckling. Detta är en förutsättning för att långsiktigt klara de ekonomiska målen och säkerställa att regionens invånare får tillgängliga tjänster av hög kvalitet idag och i framtiden.

Skattesats föreslås för 2026 öka med 50 öre till 11:85 kronor per skattekrona. Den ökade skattesatsen har inarbetats i budget för 2026.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Upprättat förslag till regionplan samt grundbudget 2026 fastställs.

För 2026 fastställa skattesatsen till 11:85 kronor per skattekrona.

Förslag till beslut under sammanträdet

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M), Anton Bergström Nord (M), Ewa-May Karlsson (C) Hans- Inge Smetana (KD) och Maria Lundqvist Brömster (L) yrkar enligt eget budgetförslag.

Petter Nilsson (SD) yrkar enligt eget budgetförslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att regionstyrelsen beslutar enligt upprättat förslag.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Upprättat förslag till regionplan samt grundbudget 2026 fastställs.

För 2026 fastställa skattesatsen till 11:85 kronor per skattekrona.

Reservation

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M), Anton Bergström Nord (M), Ewa-May Karlsson (C) Hans- Inge Smetana (KD) och Maria Lundqvist Brömster (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Petter Nilsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Prokollsanteckning

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M), Anton Bergström Nord (M), Ewa-May Karlsson (C) Hans- Inge Smetana (KD) och Maria Lundqvist Brömster (L) lämnar följande anteckning i protokollet.

Region Västerbotten har under lång tid haft återkommande problem med både budgetprocessen och den ekonomiska styrningen. De mycket stora budgetavvikelserna är ett tydligt symptom av detta. Revisionen har vid upprepade tillfällen påtalat att budgeten inte fungerar som ett ändamålsenligt styrinstrument, att den politiska viljeinriktningen inte får genomslag i verksamheterna samt att bristerna skapar ett demokratiunderskott. En outvecklad process leder till att problem förskjuts till framtiden och att verksamheter arbetar utifrån orealistiska förutsättningar.

Dagens budgetmodell bygger i huvudsak på uppräknings av föregående års budget. Det tar inte tillräcklig hänsyn till faktiska behov, förändrade vårdflöden eller den medicinska utvecklingen. Resultatet blir att vissa verksamheter systematiskt får en underfinansierad budget, medan andra kan ha överskott i förhållande till uppdraget. Legitimiteten blir låg, incitamenten för att hålla budget saknas och en nödvändig prioriteringsdiskussion både horisontellt och vertikalt uteblir.

För att komma till rätta med problemen krävs en ny budgetprocess som är transparent, realistisk och förankrad i verksamheternas faktiska uppdrag. Processen ska ge både politiken och verksamheterna förutsättningar att ta ansvar. Underlaget måste hålla hög kvalitet, innehålla riskanalyser och tydligt visa att föreslagna åtgärder är genomförbara. Verksamheterna behöver ha en självklar roll i beredningen för att skapa förankring och trovärdighet. De underliggande beräkningarna och förutsättningarna ska tillhandahållas i god tid till samtliga partier i regionstyrelsen. Utkast till regionplan med beräkningar och tabeller bör lämnas från tjänstepersonerna i god tid, varefter de politiska partierna tar fram sina förslag till plan och budget.

En fungerande budgetprocess handlar ytterst om att återupprätta styrning, ledning och ansvarstagande. Det är först när prioriteringar görs på rätt nivå och resurser fördelas utifrån faktiska behov som det går att nå balans i ekonomin och samtidigt säkerställa en jämlik vård för invånarna i Västerbotten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Regionplan 2026
- Regionplan 2026
- Återkopplingsrapport 2026 - Regionstyrelsen
- Återkopplingsrapport 2026 - Regionala utvecklingsnämnden
- Återkopplingsrapport 2026 - Hälso-och sjukvårdsnämnden
- Återkopplingsrapport 2026 - Folkhögskolestyrelsen
- Återkopplingsrapport 2026 - Patientnämnden
- Alliansens Regionplan
- SD - Regionplan 2026